

KUIFMANGABEY

DIER PASPOORT

Naam: kuifmangabey

Wetenschappelijke naam: *Lophocebus aterrimus*

Grootte & gewicht: De kuifmangabey is gemiddeld 71 cm groot, de staart is 80-85 cm lang. Het mannetje is iets groter en zwaarder (7,8 kg) dan het vrouwtje (5,8 kg).

Leefwijze: Kuifmangabeys leven samen in groepen van 10-25 dieren. Zo'n groep bestaat uit meerdere (volwassen) mannetjes, vrouwtjes en jongen.

Leeftijd: In dierentuinen kunnen kuifmangabeys meer dan 20 jaar oud worden. In het wild worden ze meestal niet zo oud.

Hoeveel jongen: 1 jong

Familie: Kuifmangabeys behoren tot de familie van de Oude Wereld apen. Deze apen komen voor in Afrika en Azië. De berberaap is de enige andere apensoort in GaiaZOO die ook bij deze familie hoort. De Westelijke laaglandgorilla komt ook uit Afrika, maar behoort tot de familie van de mensapen.

Bedreigd: De kuifmangabey heeft de IUCN status 'kwetsbaar'. Wat dit betekent ontdek je verderop!

WAT EET EEN KUIFMANGABEY?

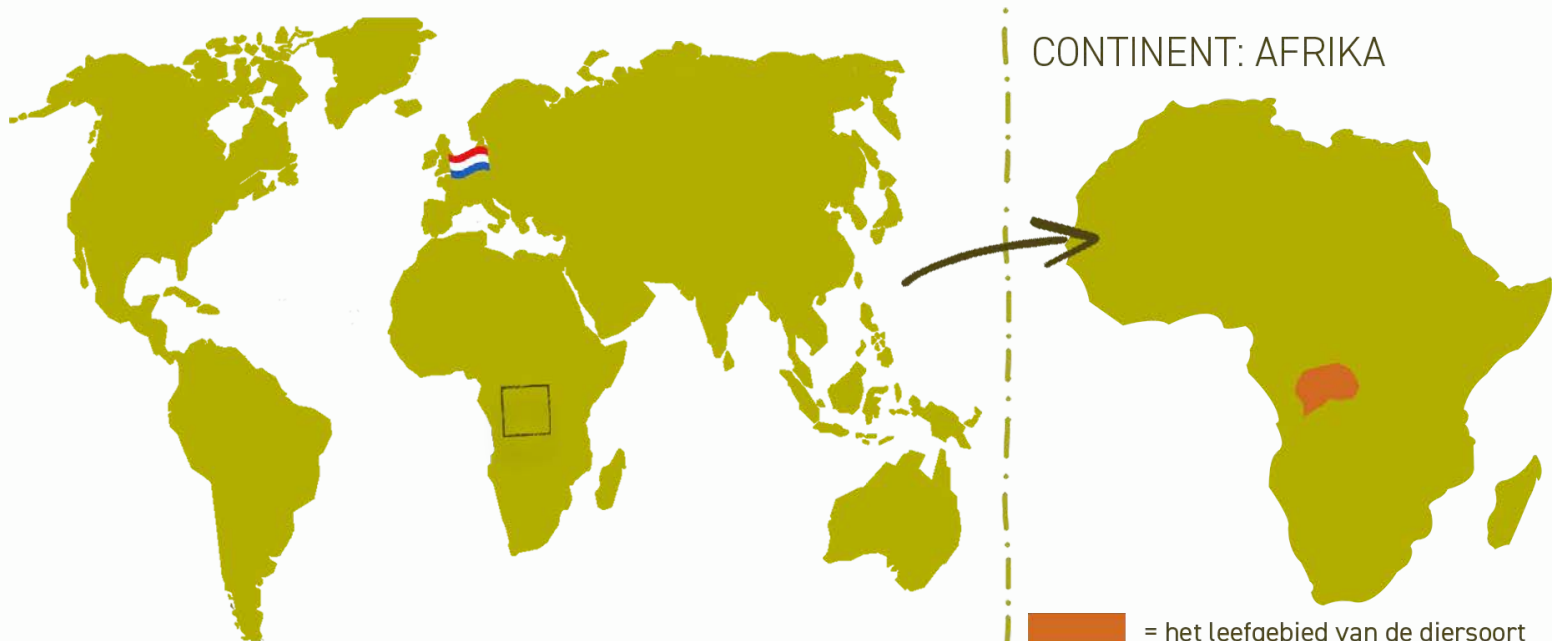
Voedsel in het wild: vruchten en zaden, jong blad, bast en bloemen. Soms ook kleine dieren als reptielen.

Voedsel in de ZOO: speciale apenbrok, plus veel verschillende groenten, noten, zoete aardappel, gekookt ei, takken en luzerne.

LEEFGEBIED

Het leefgebied (dit noemen we met een moeilijk woord '*habitat*') van de kuifmangabey bestaat uit dichtbegroeid regenwoud in Centraal Afrika. Ze zitten eigenlijk altijd hoog in een boom, vooral rondom moerasbossen. Daar delen ze hun leefgebied met andere regenwoud-bewoners, zoals vogels en andere apensoorten.

PRATEN MET EEN KUIF

Door de kuif op zijn kop ziet de kuifmangabey er vrolijk, ondeugend en een beetje brutaal uit. En dat zijn ze ook! Maar voor de kuifmangabey is de kuif vooral een manier om met elkaar te 'praten'. Door de kuif te bewegen, laten ze aan hun soortgenoten weten hoe ze zich voelen. Bij een neutraal humeur (niet blij en niet boos) hoort een rechtopstaande kuif. Als een dier boos is en naar een ander dreigt, dan buigt de kuif naar achteren. Ook trekt hij dan zijn wenkbrauwen omhoog en legt de oren tegen z'n kop. Tijdens zo'n dreigement laat de kuifmangabey een laag gebrom horen en beweegt de kuif een beetje op en neer.

Feitje!

Kuifmangabeys hebben een opvallende kuif en zwarte of grijze bakkebaarden.

JONGE DIEREN

De jongen kunnen het hele jaar door worden geboren, dus niet alleen in een bepaald seizoen. Vrouwtjes krijgen één jong per keer. Jonge kuifmangabeys zijn heel speels en nieuwsgierig. Anders dan veel andere apen (gorilla's bijvoorbeeld) begint een jonge kuifmangabey kort na de geboorte al rond zijn moeder te scharrelen, en naarmate hij ouder wordt gaat hij steeds iets verder weg. Ze zijn dus al best vroeg 'zelfstandig', maar blijven wel in de buurt van hun moeder. Het jong begint na 2 maanden zelf te eten, maar het blijft ook melk drinken bij de moeder totdat het ongeveer 1 jaar oud is. Op een leeftijd van 2 tot 6 jaar verlaten jonge mannetjes de groep waarin ze geboren zijn. Ze sluiten zich dan aan bij een nieuwe groep.

TIP: Op de laatste pagina vind je nog meer leuke mangabey weetjes!

Feitje!

Jonge kuifmangabeys spelen veel met elkaar, maar ook met de jonge gorilla's (waar ze hun verblijf in GaiaZOO mee delen). Ondanks het verschil in grootte, zijn de kuifmangabeys helemaal niet bang voor de gorilla's.

BLOTE KONT

Kuifmangabeys hebben 'blote billen' (net als berberapen en bavianen). Ze hebben kale zitkussentjes op hun achterwerk, zodat ze lekker op een boomtak kunnen zitten. De rode kleur van de zitkussentjes heeft ook een andere functie: ondergeschikte dieren (dat zijn dieren die lager in rang staan) tonen hun rode achterwerk aan een dier dat hoger in rang staat (en dus de baas over hen speelt). Zo tonen ze respect. Als kuifmangabeys elkaar vriendelijk begroeten gaan ze naast elkaar staan en leggen hun arm op de rug van de ander. De kop van het ene dier wijst naar de achterkant van de ander, en andersom. Ze besnuffelen en bekijken al smakkend elkaars achterwerk. Dat is weer eens iets anders dan elkaar een hand of elleboog geven!

Bekijk hier een filmpje over kuifmangabeys en gorilla's!

BEDREIGINGEN

De lokale bevolking jaagt op kuifmangabeys voor het vlees (bushmeat). Een andere grote bedreiging is de verkleining en verstoring van hun leefgebied door menselijke invloeden als houtkap, de aanleg van industrie- en landbouwgebieden, mijnbouw en de aanleg van wegen. Dit alles heeft ervoor gezorgd dat het aantal kuifmangabeys in het wild al jaren daalt.

jacht

houtkap

landbouw

industrie

mijnbouw

wegen

Ook met de bedreigde witkruin mangabey, het West-Afrikaanse neefje van de kuifmangabey, gaat het niet goed. De witkruin mangabey hoort zelfs bij de 25 meest bedreigde apensoorten ter wereld. Het Gaia Nature Fund steunt daarom WAPCA, dat deze bedreigde apen beschermt.

HET GAIA NATURE FUND EN BEDREIGDE DIEREN

Het Gaia Nature Fund is de natuurbehoudstichting van GaiaZOO. Via het GNF doneren we geld aan natuurorganisaties die de wilde soortgenoten van de dieren in GaiaZOO helpen.

Maar... hoe weten we eigenlijk welke diersoorten bedreigd worden?

WANNEER IS EEN DIER BEDREIGD?

Of een diersoort bedreigd is en hoe erg, wordt bepaald door de wereldwijde organisatie voor natuur: de Internationale Unie voor Natuurbehoud (IUCN). Zij geven op de zogenaamde 'Rode Lijst' aan of planten- en diersoorten wel of niet worden bedreigd. Dankzij deze Rode Lijst weten we welke diersoorten risico lopen om uit te sterven en waar dringend hulp nodig is. De Rode Lijst van IUCN kun je zien als een soort 'to-do lijst' voor natuurbeschermers en dierenliefhebbers!

De kuifmangabey heeft de status 'kwetsbaar'. Dat betekent dat hun aantal achteruit gaat en de kans groot is dat ze een bedreigde diersoort worden.

De witkruin mangabey heeft de status 'bedreigd'. Dat betekent dat de kans groot is dat de soort uit zal sterven. Daarom is actie nodig!

LEES MEER OVER IUCN

ACTIE VOOR MANGABEYS

De witkruin mangabey leeft in het Opper-Guinee regenwoud in West-Afrika. Omdat er ontzettend veel verschillende dier- en plantensoorten leven is dit een van de meest bijzondere gebieden ter wereld. Maar het regenwoud wordt gekapt en er wordt cacao en palmolie verbouwd. Ook illegale mijnbouw is een probleem. Daarnaast komen er steeds meer mensen in het gebied wonen.

Feitje!

De naam mangabey komt uit Madagaskar, waarschijnlijk omdat de eerste mangabey vanuit de havenstad Mangabé verscheept werd. Dat is wel een beetje gek, want op Madagaskar leven helemaal geen apen (maar wel halfapen).

APEN BESCHERMEN = MENSEN HELPEN

WAPCA (West African Primate Conservation and Action) beschermt sinds 2011 vier bedreigde apensoorten die alleen in dit regenwoud leven: de ernstig bedreigde witbaardfranjeaap, de miss Waldrons rode franjeaap, de Roloway meerkat en de bedreigde witkruin mangabey. Zij horen alle vier bij de 25 meest bedreigde apensoorten ter wereld. Om ze te beschermen, vangt WAPCA gewonde apen op en zet ze als het kan na herstel weer uit in de natuur. Ook is er een fokprogramma voor deze apen in gevangenschap. Daarnaast doet WAPCA onderzoek naar deze apen en hun leefgebied. Om hun doel te bereiken, werkt WAPCA samen met de lokale bevolking, overheden en dierentuinen. Niet alleen de apen, maar ook de lokale bevolking profiteert ervan, doordat WAPCA hen helpt met werk en inkomsten.

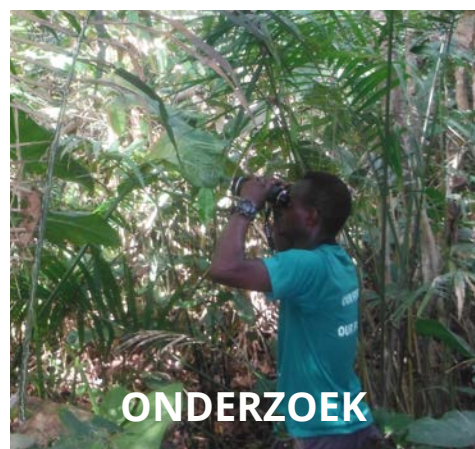
De witkruin mangabey is familie van de kuifmangabey die in GaiaZOO leeft. Om de wilde familieleden van 'onze' kuifmangabeys te helpen, steunt het Gaia Nature Fund WAPCA al sinds 2013. Zo kan WAPCA haar belangrijke beschermingswerk blijven doen, samen met en ook voor de lokale bevolking.

WITKRUIN MANGABEY

OPVANG

ONDERZOEK

HELP MEE MANGABEYS BESCHERMEN

Door jouw spreekbeurt te houden over de kuifmangabey leer je de kinderen in jouw klas niet alleen hoe mooi deze dieren zijn, maar ook waarom het belangrijk is om ze te beschermen! Hieronder vind je nog meer tips over hoe jij en jouw klasgenoten de natuur kunnen helpen:

Doe het licht uit als je een kamer uit gaat.

Recycle je afval zodat het hergebruikt kan worden en niet in de natuur terecht komt.

Draag een warme trui in plaats van de verwarming hoger te zetten.

FOKPROGRAMMA

Moderne dierentuinen proberen op verschillende manieren om te helpen bij de bescherming van bedreigde diersoorten. De kuifmangabey is er daar een van. Dit doen ze onder andere via fokprogramma's voor bedreigde diersoorten, waarbij dierentuinen uit heel Europa samenwerken! Want wist je dat goede dierentuinen geen dieren uit het wild halen? Ze ruilen hun dieren onderling uit. Dit zorgt er ook voor dat er in elke dierentuin gezonde, jonge dieren worden geboren. Het belangrijkste is immers dat de dieren een goed onderkomen hebben. Ook willen dierentuinen de natuur niet verstoren, want ze proberen deze juist samen te beschermen en ervoor te zorgen dat wilde dieren en hun leefgebieden behouden blijven.

LEES HIER VERDER

KUIFMANGABEY WEETJES!

Kuifmangabeys leven in het dichte regenwoud van Centraal Afrika. Ze leven eigenlijk altijd hoog in de bomen en zijn daar dan ook goed op aangepast:

✂ Kuifmangabeys hebben hele scherpe tanden. Die komen goed van pas om harde zaden, noten en vruchten mee open te bijten.

✂ Mangabeys kunnen heel goed springen - tot wel 5 meter ver! Dat is heel handig als je van boom naar boom springt. Hun lange staart gebruiken ze om in balans te blijven.

✂ De voornaamste vijand van de kuifmangabey zweeft boven de boomtoppen: de kroonarend. Andere vijanden zijn de panter en de goudkat.

GEZELLIG

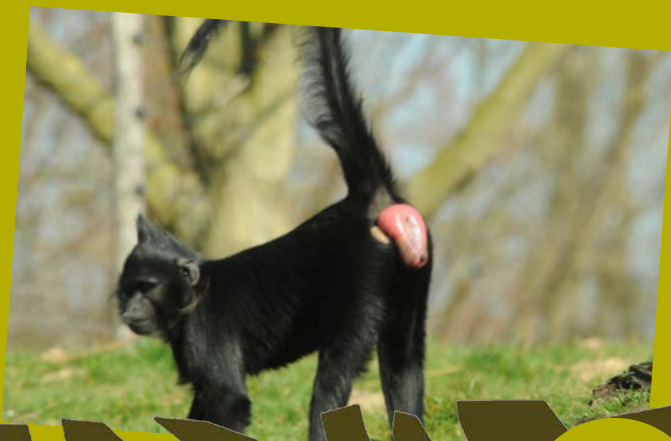
Mangabeys onderhouden en versterken de band met andere dieren in de groep door elkaar uitgebreid te vlooien. In GaiaZOO vlooien ze ook de gorilla's (die elkaar niet vlooien).

BUSHMEAT

Kuifmangabeys worden bejaagd vanwege het vlees; dat noemen we bushmeat.

SEXY

Aan het achterwerk van een vrouwtje kun je zien of ze vruchtbaar is. Haar achterwerk zwelt dan op en het kleurt fel rood. Veel mensen vinden dit een onsmakelijk gezicht, maar voor kuifmangabey mannetjes is dit juist heel aantrekkelijk!

Bekijk hier een filmpje over de kuifmangabeys in GaiaZOO

